

LENINGRAD

po vojni

Leningrad je v tej vojni poromom pretrpel. Bil je obkrožen in sestradan, neprestano so ga bombardirali, bilo ga je topništev. Sedaj so minila komaj tri leta, a če hodiš po leningradskih ulicah, se vojne ne spominja. Rukovalni ni, porušene hiše so popravljene, zidovi opraskani od krogel nanovo prebeljeni. Ampak to ni samo zunanji videz, najvažnejše je to, da vse tovarne delajo in istem in povečanem obsegu kot so pred vojno.

Leningrad že od nekdaj slovi po svoji industriji. V času stalinških petletk se je modernizirala in ogromno povečala. Na primer: bivše ladjevalnice so postale celotno mesto »Zavod Martin«. Sposobno so bile zgraditi vse balistične in severno ledenomorsko vojni pomorice. Mogle so zgraditi take bojni ladje kot je serija »Maksim Gorki« (35.000 ton), o katerih se še sedaj govori, da so najmoderneje na svetu. Prav karakteristični primer rasti leningradске industrije so turbine za Dnjeprostroj. Vsi vemo, da so bile takrat, ko se je gradil gigant prve petletke, vse turbine in skoraj vsa oprema uvožena iz Amerike. Prišla je vojna, Dnjeprostroj je bil do tal porušen. Ze prve dni po osvoboditvi so se pričela obnovitvena dela. Amerikanci so ponudili, da napravijo spet enake turbine, kot so jih že nekdaj. Vsi vemo, koliko Američani upijejo o svoji tehniki, če da je največja in najboljša na svetu. No, sovjetska vlada je ameriški predlog odbila. Zakaj? Vsa stvar je v tem, da so stare turbine bile zgrajene na 90.000 KS vsaka. Izdeliki sovjetskih znanstvenikov so pa pokazali, da bi lahko dajala vsaka ne samo 90, ampak tudi 100.000 KS. Takih turbin pa Američani zaenkrat pri vsej svoji tehniki še ne znajo graditi. Zato jih gradi tovarna Stalina v Leningradu. Ne mislite, da je teh 10.000 KS razlika majhna reč. Dnjeprostroj ima 10 turbin. Če bo vsaka proizvajala toliko več, bo skupaj točno 100.000 KS več, kar predstavlja zelo veliko elektrarno. V Leningradu ne delajo samo lažje, turbin, ampak vse, prav vse, od traktorjev, električnih aparatov do čevljev, čokolade in prav do steklenih ženskih nogavic (njihov lastni izum Nylon).

Letos spomladi je skupino naših študentov Jugoslovancev in med njimi tudi mene povabila direktorja in delavski sindikat tovarne poljedelskih strojev Kallina na obisk. Povabila smo se z veseljem odzvali. Pri vstopu nas je čakala mlada komсомolka Vera, ki nas je peljala k direktorju tovarne. Direktor nam je razlagal zgodovino tovarne, ki je zelo stara. Tovarna je obstajala že v sredini 19. stoletja. No, seveda od stare tovarne ni ostalo ničesar. Zgradili so jo popolnoma znova. Ze v času sovjetske oblasti. V vojni je pala nanjo čez 2.000 granat in bomb večjih kalibrov, tako da so 1945 leta delali samo s četrtinsko zmogljivostjo. Sedaj pa izdelujejo že več, kot so pred vojno. Vprašali smo ga, kje je vzrok tako naglo obnovo. On se nam je samo nasmajal in nas prosil, da mu to vprašanje postavimo po ogledu.

Zopet nas je Vera vodila čez dvorane v poslopje čeha št. 3. Čeh je bil med vojno razbit in je sedaj zgrajen znova. To je ogromna dvorana, polna svetlobe, vse je čisto in belo. Povsod stojijo rože. Človek ima občutek, da ni v tovarni, ampak v sanatoriju. Nisem hotel, ampak ekonomist, zato nisem mogel kaj razumeti inženirjevega razlaganja o tehničnem procesu izdelave in mehanizaciji. Zelo so me pa zanimali ljudje, ki delajo pri teh velikih strojih, njihovo delo in njihovo življenje. Ločil sem se od naše skupine, hodil po cehu in vse mogloče upravljal. Bil so to mladi in stari, komunisti in nekommunisti Komunistov, to je članov partije ali komсомola, to je bilo malo. Pri vseh pa je bila odlična na tablici pri stroju napisana zelo velika številka izpolnjenega individualnega plana. Spraveval sem delavce, ko sem zaslišal na mesec. Dobival sem zelo različne odgovore. Najvišja plača je bila 7.000 rubljev, katerega prejemala neka delavka, ki čisti prostore. Najvišjo pa, ki sem srečal, ima 3-kratni izumitelji Mihail Ivanovič in to je 6.500 rubljev. Na splošno pa so se plače gibale od 1.200 do 2.000 rubljev. Za primerjavo s cenami moram povedati, da stane hrana v restavraciji (kolikor sem jo plačeval osebn) od 250-300 rubljev na mesec. Dvosebno stanovanje z vsemi pritlikalnimi 20-30 rubljev. Obleda 200-300 rubljev. Tako da si lahko predstavljamo, kako ti ljudje živi. Pri tem pa ne smemo pozabiti, da so sovjetski delavci vedno dela, da mu na pretil brezposelnost, da je v bolnišnici zavarovan od tovarne, dobiva brezplačne ročnice v zdravilišča, domove oddaja itd. Vse to skupaj predstavlja dodatek k njegovi realni plači do 30 odst.

Hodil sem iz čeha v cel, povsod ista slika. Veliki svetli prostori, vse je bilo čisto, povsod cvetice. Vsi ljudje vedno hitre, delo se ne odvijalo počasi. Nad glavnim zbiralnim tekočim trakom je bila vijugasta številka 150 odst. plana. Spraveval sem delavce, zakaj se toliko trudijo, zakaj jim je potreben takšen tempo. Odgovor je bil zelo kratak in jasen: »S tem da se trudimo, da napravimo več, se ne trudimo za kapitalista, ampak za sebe, za svojo tovarno, za svojo državo. S tem da se sovjetski delavec trudi, da bi tovarna, v kateri dela, napravila čim več, mu tovarna na drugi strani vrača, ko mu daje posebne premije, za dobro delo, ko gradi za njegove otroke otroške jaši itd.

S tem je bil tudi dan odgovor, zakaj se je Leningrad tako hitro obnovil, zakaj Sovjetska zveza koraka s tako velikimi koraki naprej. Danes je v Sovjetski zvezi življenje, zelo lepo. Življenske nakaznice so ukinjene, vse se dobi v prosti prodaji po nizkih cenah. Vseh udobnosti se ljudje lahko poslužijo.

No, nikar ne mislimo, da se vse to v Sovjetski zvezi nastalo čez noč, da se za te prekrasne tovarne, dvorce in parki ni bilo treba boriti — in to trdo boriti. V času revolucije in tudi po njej so bile pred sovjetskimi ljudmi ogromne težave. Graditi je bilo treba težko industrijo, ko učasih še kruha in najpotrebnejšega ni bilo dovolj. No, sovjetski ljudje so vztrajali in se priborili do socializma.

Prav tako danes v Jugoslaviji, ko se gradi socializem, ni vedno lahko. Graditi socializem ni lahka stvar — in niti zaveda Jugoslovanske ljudstvo je pripravljeno na vse žrtve, kajti pred njim je jasna perspektiva — pred njim je socializem.

Slovenski visokoolce leningradске univerze

DA VEČ
KOT JE
PODRE
VIHAR
ZGRADIMO
TVOJ
POMORE
DAR

LIR

PREJSNJI ZNESEK	786.551
COLJA EMIL	10.000
COLJA GIGI	10.000
COLJA ZDENKO	10.000
SMUC ROMAN	5.000
SIMONIC AMALIJA	300

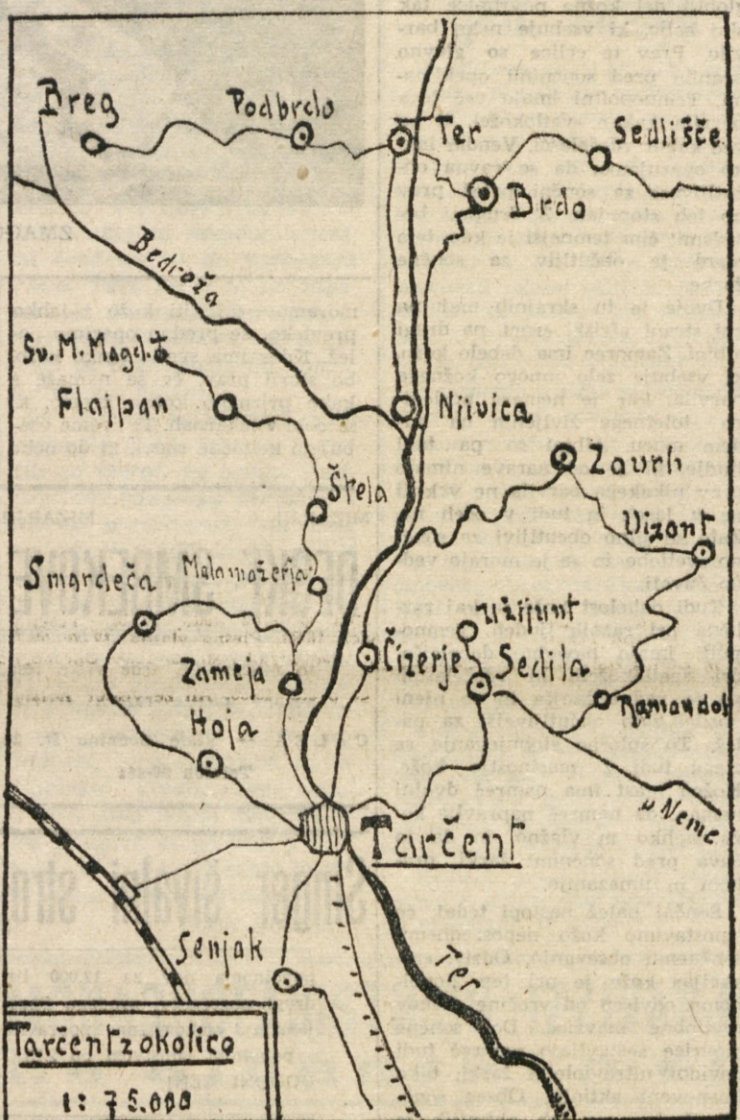
SKUPAJ 921.881

OPOZORILO. Prispevki v skladu z graditvijo novih zidov na slovenskem kulturnem pogošču se sprejemajo: v ul. Machavelli št. 1/1, pri vseh slovenskih in hrvaških prostovolnih društvih na Tržaškem ozemlju in pri upravi »Primorskega dnevnika« ul. Ruggero Manna št. 29. Za prispevek v znesku nad 100 lir prejme darovalec začasno potrdilo, na podlagi katerega pa ČASTNO PRIZNANICO glasečo se na njegovo ime.

Tarčent in njegova slovenska okolica

RIHARD OREL

ZGODOVINSKI, KRAJEPISNI IN JEZIKOSLOVNI OPIS

je tukaj umrl domači vikar v visoki starosti, ki je v teh krajih tudi služboval. Bil je navdušen Slovenec in je tudi v domačem kraju vplival na ohranitev slovenskega jezika. Nekaj mesecev pred smrtjo, malo pred osvoboditvijo v aprilu 1945, ko so mimo prihajali slovenski partizani, jih je navdušeno v tresočem rokoval. Sedaj gre pot še bolj strmo podpiral kot borce za osvoboditev.

Od Smerdeče dalje proti Tarcentu po drugi strani (glej zemljevid), vodi cesta proti vasi Hoja (Roia, Coia), ki sestoji iz dveh delov furlanskega in slovenskega. Torej Coia slava in Coia friulana. Ta vas stoji na robu gričev in obkrožajo Tarcent. Domačini ji pravijo tudi Ruja. Pol kilometra niže od vasi so ostanki tarcentškega gradu Frangipanov. Stoji samo še severozapadni vogal, ki je

zavarovan s strelivom. Še nekaj korakov niže in zopet smo v Tarcentu.

Semkaj so zelo radi prihajali letoviščarji predvsem iz Trsta. Posebno lep je izlet iz Tarcenta v sotesko Tera med Čižerji in Njivico. Poti skozi sotesko je za kakšne pol ure. Ta ozki skalnati hodnik se nato zopet odpre in razširi in to pri Njivici, malem zaselku občine Brdo. Tu so prvi Slovenci. Tako smo prišli v lepo gorsko kotlino in pred nami desno na položnem hribu je vas Brdo.

Cesta iz Brda gre dalje čez Sedlišče v Viškovsko - Tappano - Platise - Bregini.

Na drugi strani, kjer se pri Zameji odcepi pot bolj na desno v smeri proti severu, pridemo do male skupine hiš Malomazerja, kjer govorijo še furlansko, samo kakšen starček bi še znal sloven-

NEPISANI ZAKONI AMERIKE

O delavcih črncih V AMERIKI

V ZDA je okrog 13 do 14 milijonov črncev. V sindikalnih organizacijah jih je organiziranih okrog 1 milijon. Večina teh delavcev je zaposlena pri težkih delih. Oni služijo kot drugovrstna služničarji v restavracijah, kot liftboji (vodje dvigal), kot nosači na železniških postajah, kot pometači itd. Delavci črnci so pričeli s delom v industriji šele po končani drugi svetovni vojni. Koncem leta 1945 je bilo zaposlenih v industriji čez 1 milijon črncih delavcev, po končani vojni pa je znižanje proizvodnje zadelo v prvi vrsti črnce. V Ameriki je v rabi take pregovor: »Črnci dobi zadnji delo ter ga prvega vržejo z dela«.

Poleg tega, da so pri odpustitvi z dela prvi na vrsti črnci, je še več drugih momentov, ki dokazujejo, da z njimi postopajo kot z manjvrednimi. Črnci imajo v mestih posebne četrti, kjer lahko stanujejo. To je tu ali tam uzačeno s pisanimi zakoni, kjer pa ne, tam veljajo nepisani zakoni s istim učinkom. V primeru, da kupi črnc hišo v beli četrti, pa da takoj vrednost drugih hiš belcev v bližini. V primerjavi z belci plačujejo črnci 20 odstotkov več stanarine. V Harlemu, črnski četrti New Yorka, je večina, trgovskih podjetij v rokah belcev. Lastniki teh podjetij niso hoteli zaposliti črncev. Šele po dolgi borbi in bojkotu teh podjetij so bili prisiljeni, da so zaposlili tudi črnce.

Tudi tiak se danes podpihuje mržnjo proti črncem. Tudi v filmih so črnci vedno prikazani v vlogah služabnikov, sužnjev, straši itd. s težnjo, da se jih pokaže kot nižjo vrsto ljudi.

Ogromna razlika med belci in črnci pa je na jugu Severne Amerike. Tukaj je okrog 10 milijonov črncev, ki živijo in delajo pod fevdalnim sistemom. Linčanje in teror nad črnci je tukaj vsakdanji pojav. Črnci ne sme iz svoje stanovanjske četrti, nima volivne pravice, dobiva nižjo plačo itd. Linčali so celo vojne veterane, ki so se vrnili domov. Črnci, delegat na zasedanju Kongresa industrijskih organizacij (KIO), je izjavil, da je bilo samo lani linčanih 26 črncev. Oblasti pa, čeprav obstajajo zakonski predpisi, ničesar ne ukrepejo proti takim zločinom.

Sindikalni pokret je bil na jugu do predrakih zelo slab. Kongres industrijskih organizacij je pred nekaj leti predvsem po končani drugi svetovni vojni, podvzela resno akcijo za organiziranje delavcev na jugu. V tej smeri so bili doseženi vidni uspehi, predvsem v organiziranju delavcev, ki so zaposleni na tobačnih plantažah. Računajo, da je dandanes organizirano na jugu 10 odstotkov delavcev.

Krepitev sindikalnega pokreta na jugu Severne Amerike je izzvalo široko aktivnost delovnih množic v borbi za doseg boljših pogojev dela in življenja. Tako so delavci v jeklarski industriji, avtomobilski industriji in industriji kavevka ter tisti, ki so zaposleni v ladjedelnicah, pod vodstvom KIO, izbojevali znatno povišanje plače. Posebno dobri uspehi so bili doseženi za delavce ogromnih tekstilnih tovarn na jugu.

Po drugi strani pa vodijo veleposessniki in lastniki železnice s podporo oblasti neumljeno borbo ter z vsemi sredstvi delajo na tem, da bi zatrl sindikalni pokret. Kajti sindikalni pokret ima za posledico izboljšanje delovnih pogojev in življenjske ravni delavcev, ki stremijo za tem, da se izenačijo njihovi pogoji s pogoji delavcev na severu, med katerimi je kljub vsemu še velika razlika. Da pa bi to preprečili, se poslužujejo kapitalisti vseh sredstev. Oni selejo predvsem rasno mržnjo proti črncem ter v ta namen trdijo, da so črnci nižja rasa. Na ta način skušajo kapitalisti razbiti enotnost delavcev in oslabbiti njihovo udarno moč. V ta namen se poslužujejo tudi nasilja. Na primer: policija

je zaprla 5 sindikalnih predstavnikov črncev. Črnci so organizirali demonstracijo. V spopadu s policijo je bilo težko ranjenih 5 policajev. Oblast pa je bila prisiljena, da je izpustila na svobodo sindikalne predstavnike.

Cepnav je Amerika zveza dela (AFL) dolga leta zastopala politiko, da črnce ne sprejme za članje, je pa morala v zadnjih časih v tem popustiti. Danes je v AFL vkljenih okrog 400.000 črncev. Posamezne zveze KIO pa so pričele z resno borbo, da se odstranijo razlike med belimi in črni delavci. Pri nekaterih združenjih KIO in okrožnih strokovnih organizacijah so dosegli v tej smeri vidne rezultate. Zveza pomorščakov, ki je bila ustanovljena leta 1937, ki jo vodi črnci, je pričela prva organizirati črne delavce ter predstavljati najbolj napredno delavsko organizacijo v KIO. Tudi današnji je v prvih vrstah v borbi za enakopravnost belih in črnih delavcev.

Med visokimi sindikalnimi funkcionarji je zelo malo število črncev. Voditelji AFL vodijo uporno borbo proti enakopravnosti črncev v sindikalnem pokretu, kakor tudi proti temu, da bi zavzeli višje odgovorne položaje v njem. Javno je, da se v tej borbi poslužujejo tudi raznih demagoških sredstev. Na primer, predsednik Zveze delavcev moskega oddelka Dubinski, ki je eden od najvidnejših predstavnikov v sindikalnem pokretu AFL, je izjavil sledeče: »Mi nismo proti temu, da bi črnci ne zavzeli odgovornih položajev v sindikalnem pokretu, vendar pa oni nimajo dovolj izkušenj in morajo počakati, da si te izkušnje pridobijo. Eden od najbolj reakcionarnih voditeljev Joe Raian pa je vzel za dosmrtnega predsednika črnca, vendar pa se ta črnc v ničemer ne razlikuje od Raiana in dosledno vodi njegovo reakcionarno politiko.

Na kongresu industrijskih organizacij pa je izjavil delegat črncev sledeče: »Pri nas v Ameriki obstajajo nepisani zakoni za črnce. Zakon, ki onemogoča črncu pravico do dela, zakon, ki dopušča linčanje črncev, zakon, ki dovoljuje najbolj surovo zapostavljanje črncev. Čas bi že bil, da Amerika, ki hoče uvesti svojo demokracijo tudi v drugih državah, odpravi najprvo svoje lastne napake. Vsi delavci se morajo odločno boriti za enakopravnost belih in črnih delavcev. Dokler ne bo svoboda in enakopravnost za črne delavce, je ne bo niti za bele«.

NARODNOSTNI MOMENT

sovjetskega volivnega zakonika

Zakon o volitvah, na podlagi katerega so bile v Sovjetski zvezi izvedene volitve v vrhovne sovjete avtonomnih republik, vsebuje vse krajevne in narodnostne posebnosti posameznih republik in nudi vsem delavcem brez razlike narodnosti popolno možnost uporabe njihovih volivnih pravic.

Na temeljih narodnostnih posebnosti, ki jih vsebuje volivni zakonik Sovjetske zveze, tistih posebnosti, ki se po njih ta zakonik loči od volivnih zakonikov drugih kapitalističnih držav, so vsi državljani kakršne koli narodnosti popolnoma enakopravni. Ustava ZSSR določa, da morajo vse narodnosti ne glede na njihovo stanje v sedanosti in preteklosti ne glede na njihovo številčno stanje uživati enake zakone in vsem gospodarskim, socialnim

in kulturno-druženem življenju.

Enakopravnost vseh narodov Sovjetske zveze je nespremenljiv zakon. Sovjetska država je prijetna v politično in gospodarsko življenje milijone in milijone delavcev ter vzbudila v njih ogromne usvarjalne sile ter zanimanje za učenje in kulturo. V tem se razlikuje narodnostni položaj v Sovjetski zvezi od narodnostnih položajev v drugih kapitalističnih državah. Volivni zakon Sovjetske zveze popolnoma odgovarja duhu socialistične demokracije, tako glede narodnostne enakopravnosti kot glede vseh drugih vprašanj.

Vsi narodi Sovjetske zveze uporabljajo volivne pravice na temelju popolne enakopravnosti. Volivni zakoni vseh drugih mešanskih držav so tako sestavljeni, da ne priznajo enakih pravic vsem državljanom, čeprav formalno vsebujejo ti zakoni splošno volivno pravico. Na primer: na milijone ljudi kolonialnih dežel, ki sestavljajo britanski imperij, ne morejo sodelovati pri volitvah v angleški parlament. Povemo že, da ima v Indiji, ki ni nič drugega kot angleška kolonija, samo 10 odstotkov prebivalstva volivno pravico.

Volivni zakonik Združenih ameriških držav pridružuje volivno pravico samo »beli« rasi. Da pa se doseže ta pravica, je potrebna naprava posebni pismeni izpit v angleškem jeziku. V državi Georgija zahtevajo, n. pr. od črncev, da morajo prečitati kakšen člen ameriške ustave ali ustave Georgije, nakar morajo napraviti še pismeni izpit.

Važna posebnost sovjetskega volivnega zakonika je v tem, da ne zahteva stalnega bivališča od volivca. Na ta način lahko volijo tudi nomadske prebivalstvo Srednje in Vzhodne Azije. Do Oktobrske revolucije vsi ti številni narodi in plemena niso imeli nobene pravice ter so živeli popolnoma zatirani. Volivni zakonik pa jim je dal enake pravice kot drugim narodom Sovjetske zveze.

V mnogih kapitalističnih državah je stalno bivališče sredstvo, s katerim oddaljuje delovne mase od volitev. Vsi tisti, ki jih delo sili, da stalno menjavajo svoje bivališče, ne morejo voliti, ker nimajo za to pogoja stalnega bivališča. V Franciji se n. pr. zahteva od volivca, da biva najmanj 6 mesecev v enem in istem kraju. V ZDA pa je to določeno dveh mesecev, od dveh let. V nekaterih kapitalističnih državah pa je ta določena na 5 let.

Sistem organizacije volivnih okrajev in odsekov, ki jih vsebuje sovjetski volivni zakonik, je tako urejen, da omogoča udeleževanje pri volitvah vsemu prebivalstvu Sovjetske zveze. Pravilnik volitev v vrhovne sovjete sovjetskih republik kontrolirajo posebni mestni odbori in delavski deputati. To pomeni, da vsaka republika, vsaka pokrajina, vsaka narodnost skrbi za to, da se volitve izvedejo na najbolj demokratičen način. Tako imajo vsi narodi enake pravice in se ne morejo dogoditi primeri kapitalističnih držav, v katerih niso vsi državljani enakopravni. To buržoasno načelo so že v začetku obstoja Sovjetske zveze odklonili boljševiške partije in njena voditelja Lenin in Stalin, ves svet pa vidi, da ima v Sovjetski zvezi vsak narod, pa če je še tako majhen, vse to, kar je potrebno za njegov življenjski razvoj.

Prijateljstvo z vsemi narodi je ogromna sila sovjetske družbe. Ona pomaga sovjetskim narodom premagati vse težave v borbi za neodvisnost, svobodo in moč svojih domovine ter za zmago komunizma.

Prijateljstvo med narodi je imelo najjasnejši odraz pri vo-

litvah v vrhovni sovjat ZSSR, ki so bile 10. februarja 1946. Pri teh volitvah so bili soglasno izvoljeni kandidati Stalinovega komunističnega bloka. S temi volitvami so sovjetski narodi izrekli popolno zaupanje politiki Lenin - Stalinove boljševiške partije. S temi volitvami so se sovjetski narodi še trdnje združili okrog velike partije Lenina in Stalina.

J. TRAJNIK.

DA BO KAJ MEDU

ALCIDE DE MUSSOLINI

V milanaki ilustrirani tedenski reviji »Oggis« lahko čitamo in vidimo čudne stvari. N. pr.: Če prve tri strani so posvečene prvemu obhajilu sina poslednjega kralja Umbrija, ki živi sedaj v Portugalski; potem so reportaže o »četkem življenju« Ede Mussolini, vdove fašističnega zločinca Ciana itd. Vse to so nostalgije fašistične reminiscence v besedi in sliki.

Vendar pa »Oggis« ne ilustrira samo fašistične preteklosti, temveč tudi...

Tu je slika, ki kaže, kako general Uti, poveljnik milanske okrožja, pripelja na prvi kapitlan Alberta Li Gobbia vojno odlikovanje. Ne eno, temveč pet naenkrat. Kje pa se je ta petkrat hrabri kapitan boril, da si je pridobil toliko zaslug, ko se pa Alcide de Gasperi še ni bojeval. Da ni morda pokazal svojo hrabrost pri zadnjih volitvah? No, »Oggis« jasno tolnači.

Li Gobbi je odlikovan z zlato medaljo (najvišje italijansko odlikovanje) dvema srebrnima in dvema bronastima medaljama za hrabrost v - vojnem pohodu v Rusiji.

Ta heroj je bil torej fašistični oficir proti Sovjetski zvezi. On je ubijal ukrajinske žene in otroke, požgal njihove domove in vršil strahovito zločinstva in nasilja. Zaradi tega je Mussolinijev generalštab smatral, da je Li Gobbi zaslužil najvišjo vojno odlikovanje, a De Gasperijev minister vojske republikanec (!) Pacciardci izvršuje to, kar ni uspel izvršiti Mussolini.

Milijonske delovne množice Italije ne bodo tega nikdar odpustile De Gasperiju in Pacciardiju. S temi dejanji se črni klerofašistični režim odkrito deklarira za Mussolinijeva naslednika in za smrtnega sovražnika svobodne italijanske bodočnosti.

GOJENEC LENINGRAJSKEGA OTROSKEGA DOMA

PREDSEDNIK CSR GOTTWALD, NJEGOVA ZENA IN STAROSTA ČESKOSLOVANSKEGA ŠKOLA NA OTVORITVI VSEOKOLSKEGA ZLATA V PRAGU

OJ ČRNI KOS...

Z vsi gotovostjo lahko trdimo, da je na svetu največ žalostnih zgodb. Zakaj življenje je neprijetna pustolovščina. No, da, v nekaterih primerih je lahko tudi dokaj zabavno, toda konča se vsakokrat hudičevu klavnu, namreč s smrtjo glavnega junaka. Ta pa, ki jo nameravam povedati, je naravnost tragična, kajti junak ni poginil od srčne rane, zaradi žolčnih kamnov ali škodljivih streptokokov, namreč je izhiral od tuge in žalosti, bi dejal, nekako tako, kakor svetopisemski oče Jeremija.

Navsezadnje se je to dogodilo v Trstu in v rhu tega takrat, ko Trst še ni bil svobodno ozemlje, s čimer postaja zgodba še bolj prozaična sprito lokalnega pozorišča in nič kaj romantičnega okolja.

Mož, ki je v neki tržaški ulici pred dvajsetimi ali petindvajsetimi leti zredil rumenokljunega kosa, je muzikalnega ptiča naučil tudi udarno zažvižgati bojevit napjev: Naprej zastava Slave! Res, da je umnemu žvižgavcu čestokrat odpovedal rumeni klarinet in mu je sredi napjeva zala melodija v zaokrožene note črnih pradedov, toda pevec je bil vztrajen in dosleden in poslušalec, ki ni bil preveč nestrpen, je mogel vedno dočakati zaključek popularne himne.

Toda prišla je doba črnih srajc in temnopolnih junakov, ki so bili junaki tako, da se je njih desetorica upala z golimi karabinkami napasti in uničiti civilista. Slovenska pesem je prišla iz mode, slovenski prosvetni govori pa so veljali le še toliko, da so lahko veselo plapolali v počast dvatisočletne Neronove kulture. Trdoglavno so se plemeniti civilizatorjem upirali le barbari po Krasu, v Brkinih in Istri, branili so svoje prostorske domove pred požigi in dogajali so se primeri, ko so kulturo noscem tudi na čisto barbari način potolčki črepinje: z vilami in cepci.

Kos pa je pel svojo himno! Fiu, fiu! Dokler se ni našel človek, ki je korakal z duhom časa, in ga ovdal oblastem. Oblast in pravica sta hodili ta čas z roko v roki, obe sta bili črni odeti, obe prizidele in sta v kosovo ulico poslali štiri biriče: Odprite!

Kajpada, dober dan. Kaj pa želiš gospodje?

Mož, ki je kosa zredil, ni imel čiste vesti. Toda pravice ni bilo mogoče speljati na napadno pot. Tu so rekli biriči, bi prišlo do upora, da ni budno oko oblasti spregledalo pkenenske nakane. Dogovorjeno znamenje imate, ki poje o zastavi in Slavi, tu sredi Trsta.

Pobili so nekaj posode, polomili predale in osuvali človeka. Mi vas bomo že ustrojili, so rekli. Torej, ali prizna?

Kaj naj vendar prizna, on, siromak, ko ne ve, česa ga dolži.

Torej tako, vrhu vsega bi se nemara še rad ponorčeval iz njih!

Nikakor ne, marveč on bi sam hotel vedeti, česa ga dolži... Taci vigliacci, in so lopni človeka po čeljusti, da se mu ulila kri po obrazu. Torej prizna ali ne? Kajpada je mož predvidno molčal, pa so ga lopnili vnovič: Parla vigliacci!

To je bil od sil zvit način raztrkanjavanja zločencev, povsem vreden dvatisočletnih izkušenj, ki so dokazale, kako ničeva je bila salomonska modrost v primeri s podobnimi sistemi.

Moža so odvlekli v zapor. Med preiskavo so se duhovi pomirili in z advokati in priči se mu je posrečilo zvaliti vsu krivdo na kosa. Ta se je bil on dan res da potuhnil, kasneje pa je ponovno prišel s provokatorskim žvižganjem, o čemer so se vestni biriči na mestu prepričali.

Torej so ga prinesli pred sodišče. Tu pa se je nemarež znova notajil: čepel je v svoji kietki spokorno in skesano in ni odprl ključna. Slavno sodišče si ga je ogledalo od vseh strani, medtem ko so pretkani advokati dokazovali, kako se njegova zunanost povsem sklada s todobnim okoljem in da potemtakem tudi ideološko ne more nasprotovati novemu katekizmu.

Toda tožilec je bil bister mož in takoj ugotovil, da je črnozlta

zunanost obdolženca ravno dokaz njegovega avstrijskega mišljenja in francozežizma, ki je bil tukajšnjim prebivalcem prej tako pri srcu. Mar se nič več ne spominjajo, kako so oni strli hrbeni tudi vsem preživelim simpaterijem. Cim se je govornik dotaknil nacionalnih čustev in herojstva bivših bojevnikov, je dvorana zamrskala.

Kos je zakrknjeno molčal. Vendar sodniki niso preslišali zagovornikov. Našli so pač nekaj paragrafov in ti nikakor niso priznali obema zločencema. Ampak upoštevajoč, da se je bil provokator zaveden, da se po zunanem izgledu skuša prilagoditi danim razmeram, da... in tako dalje, obsojajo gospodarja s tem, da nauči v najkrajšem času pevca žvižgati «Giovinezza».

Dvorana je ponovno zamrskala nad nedosegljivo modrostjo in eločevnostjo rimske pravice.

Rumenokljuni pevec je utihnil. Poginil je nekaj deset dni po razsodbi, na svetu tako, kakor svetopisemski oče Jeremija.

DORJAN

Zdravilna moč sonca

DROBNI KOPALCI NA OBALAH JUZNEGA MORJA

Kar splošno je že mnenje, da je šele naša doba odkrila velike zdravilne vrednote, ki jih nudi sončna svetloba. Golemu telesu, vendar pa se še ni kmalu ta k uresničil izrek modrega rabina Ben Akibe: «Nič ni novega pod soncem», kakor prav pri uporabi sončnih žarkov za zdravljenje. Nesporno dejstvo je namreč, da so poznali že narodi starega veka zdravilni vpliv sončnih žarkov in so se posluževali že davno pred Kristusom tega načina v zdravljenju.

Do malega vsi narodi starega veka so poznali zdravilni vpliv sončnih žarkov. Nekaj so nam o tem zapisali učitelji in modrijani tistih dob, nekaj dokazov pa so nam prinesla izkopavanja starin. Grki so uporabljali sončne kopeli tako, da so ležali goli na ravnih strehah in terasah. Izkopavanja v Epidauru so odkrila poleg svetlišča posvečenega bogu zdravilstva Askulapu, dolgo galerijo, ki je vezala poleg zgrajene bolniške sobe. V razkritih Pompejih vidimo, da je bilo sončno kopal-

šče, imenovano solarij, zgrajeno pri vsaki hiši.

Ko je zagospodovalo rimskemu svetu krščanstvo in razrušilo paganska svetišča, so propadle tudi te higienke naprave in šele osemnajsto stoletje je prineslo zopet soncu njegovo slavo. Od sedaj se je zelo poglobilo spoznanje o zdravilni moči sonca.

Iz neokretnih padarskih rok je prešlo sončno obsevanje v večje zdravniške roke. Danes ga pa uporablja veda kakor kako drugo zdravilo, saj pa tudi vpliva

Sončne kopeli so poznale že stari narodi - Sončni žarki in čistost zraka - Vpliv sonca na naše telo

skoraj tako na bolnika kakor druga preizkušena zdravila.

Edpolnoma samo ob sebi umevno je, da je šlo vzporedno s spoznanjem tudi poljudno poučevanje o vrednosti zdravilne moči sončnih žarkov. Znano je, da stalno narašča število navdušenih častilcev sončnih kopeli v prosti naravi in tudi ultravijolentno obsevanje se čim dalje bolj uveljavlja. Se častilci sonca starih dob niso obhajali svojih obredov pobožneje kakor ti zagovorniki novega zdravljenja. Velika večina ima od sončenja le koristi. Kakor pa povsod drugod, tudi tukaj škoduje pretiravanje, ki je zahtevalo celo smrtno žrtve. Opekline od sonca so bile prej prav redna prikazen le v poletju in vsak teden je prinesel celo kopo opečenec, ki so se prepošto ali predolgo sončili. Danes pa opažamo vse leto slične pojave, ki prihajajo od tega, da uporabljajo bolniki umetno višinsko sonce, ki proizvajajo ultravijolentne žarke tudi brez zdravniškega nadzora.

Posledice so iste pri naravnem sončenju ali pa pri umetnem višinskem soncu, le s to razliko, da je pri naravnem sončenju prizadeta ploskev večja. Zdravnik so bili zato prisiljeni svariti pred pretiranim sončenjem.

Vsak človek ima neko določeno občutljivost za sončne opekline, ki je odvisna povsem od barve, debeline in toliške kože posameznika. Narava je položila v globlji del kože povrhnjice tak sloj celic, ki vsebuje neko barvilo. Prav te celice so glavno branilo pred sončnimi opeklinami. Temnopoltni imajo več tega barvila kakor svetlokoži, ti pa več kakor rdečelasi. Vendar lahko opazujemo, da se ravna občutljivost za sončni palež prav po teh stopnjah. Z drugimi besedami: čim temnejši je kdo, tem manj je občutljiv za sončne žarke.

Dvoje je tu skrajnih mej: na eni strani afriški črni, na drugi albin. Zamorec ima debelo kožo, ki vsebuje zelo mnogo kožnega barvila, kar je nemara posledica stoletnega življenja na hudem soncu. Albini so pa taki ljudje, ki že od narave nimajo prav nikakega barvila ne v koži ne v laseh in tudi v očeh ne. Zato so silno občutljivi za sončno svetlobo in se je morajo vedno čuvati.

Tudi debelost kože je kaj različna pri raznih ljudih. Temnopoltni imajo navadno debelejšo, pri svetlokožnih in rdečelasi pa je vedno tanjša in so njeni nosilci zato občutljivejši za palež. To splošno stopnjevanje se zlaga tudi z mastnostjo kože. Kožna mast ima namreč dvojni namen, da namreč napravlja kožo mehko in vlažno, in da jo čuva pred sončnimi žarki, prahom in umazanijo.

Sončni palež nastopi tedaj, če izpostavimo kožo neposrednemu sončnemu obsevanju. Odriv, erakcija kože je pri tem popolnoma odvisen od vrstine žarkov svetlobne mavrice. Del sončne mavrice sestavljajo namreč tudi nevidni ultravijolentni žarki. Tako imenovani aktiniji. Obseg sončnih žarkov na teh aktinijah je pa odvisen od več okoliščin. Najprej od letnega časa. Poleti je sonce bližje zemlji kakor pozimi, zato se tudi naša koža poborva poleti in ne pozimi. Poleg tega je važna okolnost v kakšni višini smo. Ultravijolentne žarke kaj lahko zadržita prah in zrna vlažnost, zato sprejemamo v višavah, kjer je zrak čist, mnogo več teh žarkov kakor v nižini, kjer je več prahu in zračne vlažnosti. Tudi okolica, v kateri živimo, je velike važnosti, ker služi kot reflektor ali žaromet. Zato ob morju hitreje zarjavimo kakor na travniku. Tudi dnevni čas igra veliko vlogo. Cim bolj se dvaja sonce na nebu, tem bolj se večja moč aktivirje in potem spet pojem. Najopasnější dnevni čas za sončenje je od 11 do polnočne do 3 popoldne.

Koža vsrkava ultravijolentne žarke. Če izpostavimo telo čez mero sončnim žarkom, nastopi srbež in vnetica kože. Najostavnejši primer je pordečenje kože. Ti nastopi kakih 6 ur po sončenju. To pordečenje pa je izginje čez dva tri dni. Če se sončimo dalj časa nepretrgoma, nastopi hudo vnetje kože, ki ga spremlja hudo razrzedje in otečenje tistih kožnih delov, ki smo jih izpostavili soncu in je združeno z neprijetnim občutjem. Pri zelo občutljivih osebah nastanejo celo mehurji. Poznani so primeri, ko je bila vsa obsončena koža ena sama mehurjasta oteklina. V takih primerih je tak revez resnično bolan in se mora zdraviti. Muči ga huda vročina. Pogostoma se pojavijo znaki zastrupljenja, ki nastane zaradi razkroja vnete kože. Te razkrojne snovi pridejo namreč v kri in od tod v ledvice, ki so motene v svojem delovanju in tudi sru škodujejo. Da se izognemo tem posledicam, je priporočljivo postopoma se sončiti, to se pravi od kraja ne uživati sončenja nad četrt do pol ure in ga šele pozneje raztegniti. Zal pa mnogi nimajo časa, da bi se držali teh pravil, temveč so prisiljeni jemati zdravila sončnih žarkov v večjih dozah. Tem bi svetlovali torej. Priporočljivo je dva ali trikratno poskusno sončenje. Potem bomo videli, kako daleč smemo iti. Vsa bo dovolj ogorel, če se sonči le tako dolgo, da začne koža malce peči. Posebno svetlokoži bodo imeli kmalu dovolj. Vedno pa

ZMAGOVALEC

moramo zaščititi kožo z lahko prevleko, še predno opazimo palež. Kdor ima svedlo tenko kožo, bo storil prav, če se namaže s kako priznano kožno kremo, ki se dobi v lekarnah. Te kreme vsebujejo komične snovi, ki do neko

mere zabranjujejo ultravijolentni žarkom prodiranje v kožo. Pa tudi znani ameriški rumeni lanolin je prav dober za to. Sloj masti bo na zagorelem telesu vedno varoval kožo pred kakim hudim sončnim paležem.

Življenje Korejcev v ameriški zasedbeni coni

Ko je na Daljnem vzhodu mrknilo v vojni vihr krjavoredečice sonce, simbol japonskega cesarstva, in so bile porazene mikadove armade, pregnane z azijske celine, so Korejo zasedle zmogovite vojske zaveznikov. Severni del dežele so zasedli Rusi, južni del pa Američani. Koreja je bila tako rešena japonskega jarma, a s tem se Korejcem vremenja še niso zjasnila. Nad nje so prišle nove nadloge: lakota, gospodarski razkor, politične zmede, teror in korupcija. Razmere v Koreji slikala ameriški pisatelj Youngsill Kang, ki je preživel podružno leto v južnem delu dežele, zasedene po ameriški vojski, v jako temnih barvah.

Za teror, ki vlada v Koreji, pravi pisec med drugim - ne smemo grajati, samo ameriške, voljaške uprave, temveč so zanj prvi vrsti odgovorni nekateri politični voditelji, ki so prevarali lastni narod kakor tudi poveljstvo ameriške vojske. Del odgovornosti odpade na ameriške misijonarje, ki so kot svetovalci vojaških oblasti nesposobno prišli, da so prišli do oblasti reakcionarji. Mnogi med njimi so prej z verno sodelovali z Japonci, sedaj pa bogatijo s »sodelovanjem z Američani. Del krivde nosi končno tudi zunanje ministrstvo Združenih držav, ki določa smernice politike vojaške uprave na Koreji. Vojaška uprava bi sicer lahko popravila zlo, ki ga povzroča začasna vlada Koreje, toda ne stori tega, ker se je nesposobno obvezala, da ne bo posegala v notranje zadeve dežele.

Na Koreji vlada lakota, ljudstvo na splošno hudo strada. Izjemo v tem pogledu tvorijo le politiki in izsiljevalci. V severnem delu Koreje, ki se razprostira severno od 38 vzporednika in ki ga imajo zasedene Rusi, živi 9 milijonov prebivalcev. Tu se nahajajo vsa rudna bogastva, tu so osredotočeni vsi viri električne energije, tu so najboljša ribiška lovišča v deželi. Toda vojaška zasedbena meja onemogoča prebivalcem severnega dela dežele vsakoj zamenjavo blaga z južnim delom, ki je izrazito poljedelskega značaja.

Stiska za živila je velika in riž, glavna hrana Korejcev, je tako strogo racioniran, da ga odpade v mestih na vsako družino okoli 20 kg na leto. Sicer se riž prodaja večinoma na črni borzi po odušerših cenah, pa tudi tu ga je že v pomladnih mesecih začelo primanjkovati, tako da bodo

morali milijoni ljudi še več mesecev trpeti črna lakota, kajti nova žetev riža bo šele v septembru.

Po politični opredelitvi so Korejci na severu pretežno levicariji, na jugu pa pretežno desničariji, odnosno pripadniki zmernih političnih struj, ki jim pa odrekajo pravico do kakršne koli javne propagande in so zaradi tega, isto tako kot komunisti, prisiljeni do lovati podtalno. Preganjajo jih kot komuniste, čeprav so v bistvu samo nasprotniki samopašne diktatorske vlade. Zaradi tega jih zapirajo in mučijo ali pa kar enostavno morijo. Naravno je, da pridobivajo komunisti med temi ljudmi čim dalje več pripadnikov. Ustrahovalne metode začasne vlade se najbolj zrcalijo v dejstvu, da je komisija Združenih narodov, ki je imela pokroviteljstvo nad zadnjimi volitvami, sama pripoznala, da so svobodne volitve v takšnih razmerah skoraj nemogoče. Mogotci začasne vlade in njihovi prijatelji, ki so si izrabljajo ameriško vojaško vlado nagrabili ogromna bogastva, bi pri svobodnih volitvah gotovo propadli. V Seoul, glavnem mestu Koreje, sme na pr. vsak Korejec po zakonu imeti le samo eno hišo, v resnici pa jih imajo po več. Neki visok uradnik jih ima kar dvanajst, vsako pod drugimi imenoma. Neki drugi politični mogotci se je v istem kratkem razdobju prihranila več milijonov dolarjev. Njegov prijatelj, trgovec, si je nagrabil ogromno premoženje s prodajo raznega blaga, ki ga je zapustila japonska vojska. Mož je to blago prodal za dvanajststotkratnim dobičkom! Sploh je vsakomur, ki

ima kakega prijatelja v vladi, odprta pod do sličnih zaslužkov.

Koreja ima samo okoli 4 milijone arov riževih polj, ki tvorijo približno tretjino celokupne obdelane zemlje. Leta 1937 je imela dežela 1.710.000 glav živine. 1.620.000 svinj in 7.270.000 kokoši in druge perutnine. Kmetijstvo je bilo izza davnih časov na nizki stopnji in kmetje so obdelovali zemljo tako rekoč z golimi rokami. Japonci so odpravili malo kmetijski način obdelovanja zemlje ter uvedli vellosepostvo, na katerih so prejšnji gospodarji delali kot najemniki. Zaradi preveč intenzivnega izkoriščanja zemlje, zlasti na jugu dežele, kjer so vellosepostva večinoma še ostala, je zemlja močno izčrpana. Zaradi tega in zavoljo pomankanjja gnojil je v letu 1947 pridelek riža padel na 40 odst. pod normalo. Tudi letošnja žetev verjetno ne bo dosti boljša, ker še vedno primanjkuje gnojil. Razlašeni kmetje pa pripisujejo mazdovanje poljedelstva neznanju in nemarnosti upraviteljev vellosepostve, ki so še vedno isti kot so bili pod Japonci.

Policija v južni Koreji postopa po vzorcu nekdanje japonske policije in uporablja brutalne metode »kontrolne misli, ki se opira na načelo: »Če nisi z nami, si proti nam.« V skladu s tem načelom preganja vsakogar, naj si bo to novinar, učitelj, pesnik, umetnik, rokodelci ali kmet, ako si upa kritizirati vladajoči režim; policisti ga vržejo ponoč iz postelje in tirajo v ječo. V dobi med septembrom 1946 in julijem 1947 je bilo tako aretiranih 113.447 oseb, od katerih je bilo 96.670 obsojenih. Za nesrečnika, ki ga je

pograbila policija, ni upanja, da bo našel zadoščenje pred sodiščem. Policija ga proglasi za komunisti in sovražnika države ter poskrbi, da mu izšli kakršno koli »priznanje«. Navadno dosežejo to na ta način, da obesimo žrtev za pete ter ji vlivajo vodo v nosnice, poleg tega pa jo še surovo obdelujejo z bambusovo palico. Cesto je žrtev pri zasliševanju deležna tudi brc z okovanimi čevlji ter suvanja s pestmi.

Na Koreji si delavci pri srečanju prepogosto zašepčejo v polje zdrav prapšanje: »Ali ste že čuli o znanec N.? Preteklo noč so ga esneli.

Marsikateri poštenjak, ki so ga tako esneli, je izginil brez sledu. Nekateri, ki prestopajo politično »zaslišanje«, se vrnejo čez nekaj tednov kot pohabljeni, ki se čisto nikoli več ne opomorejo. Policiji vneto pomagajo poseben vrste gangsterji, tolpe mladih pretepačev, ki se zbirajo v raznih političnih organizacijah, kot so na pr. »Neodvisna mladina«, »Skupine mladih mož za Korejo« itd. Kaj so ti ljudje, to je najbolj jasno označila vojaška uprava samo, ko je nedavno razpustila eno slično organizacijo zaradi »enasičnih dejanj, ustrahovanja, terorizma in gangsterstva«. Ti korejski pretepači hodijo po stopinjah italijanskih fašistov in nemških nacistov in so se kajpada tudi osvojili njihove metode: ugrabljajo ljudi, jih mučijo, morijo in so pri vseh nečednih poslih zvesti pomagači policije. Tudi ženske se zbirajo v sličnih organizacijah in z vsvo vno posnemajo svoje moške pojase.

K nadlogam, ki tarejo Korejce, je treba še prišteti inflacijo. Predno so Japonci zapustili deželo, so natiskali na milijone korejskih dolarjev in jih spravili v promet. Na ta način je ob koncu vojne denarni obtok narasel na okoli 19.400.000.000 dolarjev. Ta denarna poplava je povzročila silno draginjo in neznanosko gospodarsko zmedo. Cene so švigline v bajne višine in se za nekatere vrste blaga povisale do stokrat in še več. Moški povrniški stane na pr. 50.000 korejskih dolarjev, par slabih čevljev 3.000 dolarjev, košček mila 150 dolarjev, krožnik juhe 100 do 200 dolarjev. Plače seveda niso sledile temu akrobatičnemu dvigu cen. Povprečna plača uradnika znaša okoli 2000, delavca pa okoli 1500 dolarjev mesečno.

Najbolj cenjeno plačilno sredstvo je cigareta, ki stane 70 do 100 dolarjev sploh ni opaziti v prometu, ker za tako majhen denar pač ni mogoče ničesar kupiti. Inflacija bo skoro gotovo uprlopastila južno Korejo, če je že ne bodo reakcionarji politiki. Na vsak način bo nova pošena vlada, ki bo prej ali slej pač morala priti do oblasti, imela dokaj težko nalogo; morala bo ne samo obnoviti razdejano gospodarstvo dežele, marveč tudi preprediti vse javno življenje, ki je zaradi korupcije in terorja v strašnem razkroju.

KOREJSKI POVRATNIKI, GOSTJE NEGOSTOLJUBNIH TABORISČ

Kaj vemo o porodih dvojčkov

ci sive ali modre oči. Po tem bi se dalo sklepati, da so nordijski bolj kakor vsako drugo plemo, nagnjeni k živalskemu sistemu množičnih porodov. Mati, ki je že rodila dvojčke, ima v primerjavi s katero koli ženo, petkrat več možnosti roditi jih ponovno.

Nagnjenje k množičnim porodom je dedno. In očetovstvo je pri tem dokajšnjega pomena. Oče-dvojček lahko pričakuje dvojčka z mnogo večjo verjetnostjo kakor drugi očetje. S primerno selekcijo bi mogli na ta način priti do plemena, ki bi šlo porode dvojčkov med običajne, a porode dvojčkov med zelo pogoste.

Trojčki in četvorčki se rode z dokaj manjšo težo od normalne in običajno nihče ne preživi poroda. Bolnišnice streme za tem, da rešijo življenje vsakemu novorojenčku, zlasti pri prezgodnjih porodih, kjer zahteva nega otroka posebno temperaturo in posebno prehrano. In čeprav so jim dani vsi pogoji za razvoj,

ostanejo taki novorojenčki slabši z zelo šibko odpornostjo proti boleznim.

Imamo dva povsem različna tista dvojčkov. Na tri porode dvojčkov lahko računamo z enim, kjer sta si novorojenca povsem enaka in istega spola. Ostali si niso podobni bolj od navadnih bratov in sester in so ali pa ne istega spola. Dvojčka, ki sta si zelo podobna, izvirata iz istega zaplodka kakor potomstvo ene in iste rastline. Imata enak spol in se med nosečnostjo enako razvijata.

Ako potem rasteva v isti družini in pod enakimi pogoji dosežeta naravnost nenavadno podobnost. Cim se po rojstvu ločita, se njuna zunanost in značaj lahko povsem spremenita. Tako stala bila na primer posinovljena dvojčka v Glasgowu od dveh družin. Bratec, ki je rasel v mestu, se je slabo razvil in si nakaopal rano na dvanajsterniku, drugi, odgojen na deželi, je pri 16 letih pretehtal brata za 7 kg

in bil za palec višji.

Dvojčka so nadalje preizkusili tudi razumsko. Pri tem je bratec iz mesta dosegel količinskih 125, količinskih dvojčka-podeželana pa je bil 106. Oba sta pokazala smisel za glasbo, vendar je podeželan dosegel pri tem več muzikalne spretnosti.

Oba sta zrasla v poštenih delavskih družinah. Cim bi pa na pr. poslali enega v srednjo šolo in bi drugega prepustili redniku-pijancu, bi bila razlika še mnogo večja. Proučevanje podobnih primerov dokazuje, da nadarjenost in drugačna svojstva niso prirojena.

O večglavih porodih obstaja mnogo teorij in še več prave vere. Prof. Haldane izraža le upanje, naj bi četvorčki v Bristolu živeli, s čimer bi - podvrženi znanstvenemu študiju - pomagali do rešitve marsikake zanimive nezanke v tem pogledu.

Po razpravi prof. J. B. S. Haldana

OBJAVA

Obveščamo vse naše čerjene odjemalce, da se prične

velika razpredaja

VSJAKOVSTNEGA POLETNEGA BLAGA ZA KONEC SEZONE

HLAČE - JOPE

PO IZREDNO ZNIŽANIH CENAH

Prepričani smo, da boste v VELIKI IZBIRI, ki jo imamo, dobili VSE PO VAŠEM OKUSU, KAKO OST IN ČISTO. V vašem interesu je, da pri nakupovanju obiščete trdko

Magazzini del Corso

TRST - GALLERIA PROTTI - TRST

IVAN DOLES SEDLAR

IZDELUJE KONJSKO OPREMO. AKTOVKE, TORBICE. SPREJME TUDI V POPRAVILO V TEJ STROKI

CENE ZELO UGODNE

TRST, ulica G. Gozzi, (vogal ul. Paulana blizu postaje)

Vse za kmetijstvo na drobno in na debelo

Kmetijska nabavna in prodajna zadruga

z o. j. v TRSTU

Urad in skladišče: ULICA U. FOSCOLO št. 1 - Tel. 94-388
Prodajalnj v TRSTU: ul. S. Mercadante št. 4 - Tel. 88-19
Prodajalna v MILJAH: ul. Mazzini št. 1

CENE UGODNE KAKOVOST ZAJAMCENA

OGLEDITE SI

ново pošiljko

najmodernejših ženskih, moških in otroških

čevljev v veliki izbiri

TREVISAN - Trst, ul. Vasari 10 - TREVISAN